

[Gillstrup]

for forslaget, i hvert tilfælde i den første lange tid, nemlig vindenergien, foretrak forslagsstilleren i sit forsøg på at afparere kritikken at springe over til noget helt andet, som også er dækket af forslaget, nemlig solenergien. Og for at vi ikke skal grave dybere grøfter her før helligdøgnene, skal jeg være enig i, at problemerne vedrørende solenergi er af en helt, helt anden karakter end problemerne vedrørende vindenergi. De bemærkninger, jeg har fremført, var udtrykkeligt begrænset til vindenergien.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg synes, hr. Baadsgaard er lidt unfair, når han bl.a. siger, at eksempelvis jeg ikke har inddraget det miljømæssige aspekt. Så vidt jeg husker, startede jeg faktisk min ordførertale med at sige, at Georg Poulsen og jeg var enige om, at man nok gavnede miljøet mere ved at satse på en renliggørelse af de store, vigtige energikilder end ved at satse på en masse alternativ energi, som ikke bliver til noget videre. Jeg mener nok, det er et væsentligt miljøpolitisk synspunkt, hvordan man prioriterer, og dér er Dansk Metal og jeg altså mere enige, end Dansk Metal og Socialdemokratiet åbenbart er det.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Jeg skal ikke komme med nogen gætterier om, hvor mange SF'ere der er i USA og i Californien i særdeleshed, men kun til hr. Baadsgaard sige, at det fremgik af mit første indlæg, at jeg ville undersøge, hvordan man skaber bedre belåningsmuligheder for disse enkeltanlæg. I den forbindelse vil jeg naturligvis også tage de to punkter, som hr. Baadsgaard har nævnt ved denne lejlighed, under overvejelse. Spørgsmålet om garantierne uden for lånerammen er naturligvis noget, som falder inden for indenrigsministerens område. Men som sagt er jeg parat til at undersøge mulighederne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Bo-

ligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 79:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til vurdering af de gældende regler vedrørende tvangsauktioner m.v.

Af Ole Espersen (S) m.fl.

(Fremsat 2/5 89).

Sammen med denne sag foretoges den sidst på dagsordenen opførte sag, nemlig:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 80:

Forslag til folketingsbeslutning om omfinansiering af realkreditlån m.v.

Af Lykketoft (S) m.fl.

(Fremsat 2/5 89).

Forslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Justitsministeren (H. P. Clausen):**

Beslutningsforslag nr. B 79, som vi skal behandle nu, opfordrer regeringen til at nedsætte et udvalg, der skal se nærmere på de gældende regler om tvangsauktion. Når man læser bemærkningerne til forslaget, kan man se, at begrundelsen er den, at det store antal tvangsauktioner bevirker, at man må overveje hensigtsmæssigheden af de gældende regler.

Ingen – og heller ikke jeg – kan selvfølgelig være uenig med forslagsstillerne i, at antallet af tvangsauktioner er højt, og at dette er særdeles beklageligt. Jeg er bestemt også enig i, at man på den baggrund bør overveje, hvilke ændringer i retstilstanden der kan være behov for. Det er vi for så vidt allerede i gang med, og vi var ganske langt fremme, også før vi nu fik denne debat.

Jeg kan oplyse, at der i juli måned vil komme en betænkning; den går i trykken i disse dage, så arbejdet er for så vidt afsluttet i en arbejdsgruppe, hvor der har siddet repræsentanter for domstolene, advokaterne og ejendomsmægler-

[Justitsministeren]

ne, som har behandlet spørgsmålet om, hvordan man gennem forskellige tiltag kan løse nogle af de problemer, der eksisterer i forbindelse med tvangsauktionerne, og som naturligvis er forstærket gennem den udvikling, vi har oplevet i de seneste år.

Den betænkning, som altså vil komme om nogle uger, vil bl.a. behandle spørgsmålet om, hvordan man gennem beskikkelse af advokater og antagelse af sagkyndige, dvs. typisk ejendomsrådgivere, kan søge at undgå tvangsauktion eller, hvis en tvangsauktion er uundgåelig, kan opnå den bedst mulige pris på ejendommen.

Også Retsplejerådet behandler i øjeblikket på min foranledning spørgsmålet om tvangsauktioner i forbindelse med en gennemgang af de fagedretlige regler.

Det, beslutningsforslag nr. B 79 lægger op til, er imidlertid også andet, og jeg føler, at disse andre elementer i forslaget også bør kommenteres.

Jeg forstår på forslagens bemærkninger, at der navnlig ønskes en udvidelse af konkurslovens regler om gældssanering. Forslagsstillerne mener, at der bør indføres en regel om, at der skal kunne ske en nedskrivning eller et fuldstændigt bortfald af pantegæld uden afholdelse af tvangsauktion, og det vil betyde, at husejernes udgifter til forrentning og afdrag på lånene nedsættes.

Det er et forslag, jeg ikke bryder mig om. Jeg vil endda sige, at jeg mener, jeg må tage afstand fra det.

Efter de nugældende regler i konkursloven er det sådan, at gæld, der er sikret ved pant i fast ejendom, ikke omfattes af gældssaneringen. Hvis det imidlertid, efter at pantet er realiseret, viser sig, at værdien af pantet ikke har dækket kravet fuldt ud, vil de overskydende krav dog være omfattet af gældssaneringen, men først da.

Den regel har vi jo, og baggrunden for den er, at det er et almindeligt anerkendt retsgrundlag, der bygger på almindelige retsgrundsætninger om, at krav, der er sikret ved pant, skal have en fortrinnsstilling frem for personlige krav mod skylderen.

Som sagt er jeg betænkelig og tager afstand fra beslutningsforslagets regel på dette område, fordi den bryder med dette grundlæggende princip. Og når jeg er betænkelig og ligefrem

også mener, at jeg må tage afstand, er der flere grunde til det.

For det første vil forslaget frembyde et væld af misbrugsmuligheder, også misbrugsmuligheder, som jeg kan se forslagsstillerne selv er opmærksom på. Det vil være meget vanskeligt at forhindre, at forslaget også gavner dem, der med vilje har købt for dyrt i håb om senere at blive gældssaneret under den fordelagtige ordning, der nu foreslås indført.

Jeg tror også, det vil virke stødende på mange menneskers retsopfattelse, at et pantebrev uden videre kan slettes eller nedsættes – ikke på grund af et konstateret tab på en tvangsauktion, men blot på grundlag af en vurdering af skyldnerens betalingssevne og af ejendommens værdi.

Vi må huske i den forbindelse, at det ikke kun er store kreditorer som kreditforeningerne, der vil blive berørt af en sådan nyordning, men også helt almindelige mennesker, som ligger inde med sælgerpantebreve fra et tidligere hus og er afhængige af at modtage terminsydelsen herfra, så de selv kan betale deres husleje.

Jeg mener derfor ikke, at man skal løse problemet med det store antal tvangsauktioner på denne måde. Det instrument er jeg betænkelig ved. Der er snarere grund til at overveje en bedre rådgivning på et tidligere tidspunkt og så i øvrigt sørge for, at den, der har sat sig for hårdt i et hus, kan få det solgt så hurtigt som muligt til den rigtige pris.

Som nævnt er det en række af disse spørgsmål, som er under behandling, eller hvis behandling er afsluttet af den arbejdsgruppe, jeg har nævnt. Der vil komme en betænkning i løbet af kort tid, og det ser jeg hen til, og det synes jeg vi alle sammen skal se hen til på dette område.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Socialdemokratiet opfordrer med beslutningsforslag nr. B 80 regeringen til snarest at fremsætte forslag til lovgivning og aftaler, der kan imødegå de økonomiske problemer for de familier, der i de senere år har købt ejerbolig til høje priser og under høj rente. Et sådant lovforslag skulle bl.a. omfatte adgang til omlægning af højt forrentede realkreditlån til indekslån på mere gunstige betingelser end nu.

Derudover foreslås der skabt adgang for realkreditinstitutterne til i forbindelse med

[Boligministeren]

tvangsauktion at lade den hidtidige ejer forblive i boligen som lejer for et åremål.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det stigende antal tvangsauktioner igennem det seneste års tid må give anledning til bekymring, men jeg vil dog advare imod, at man griber til generelle panikforanstaltninger, idet jeg i den forbindelse vil henvise til, at om end antallet af tvangsauktioner var stort i 1988, så ligger tallet dog væsentlig lavere end i hvert af årene 1981-1983 - dette ikke ment som en trøst, men dog som en ganske interessant konstatering.

Endvidere viser en aktuel opgørelse fra et af de store realkreditinstitutter, Nykredit, at den del af lånemarkedet, der er bagud med marts-terminen, er faldet, ganske vist ikke meget, men dog med en tiendedel i forhold til i fjor, og dette kunne - og jeg vil da håbe det - tyde på, at udviklingen måske er ved at vende.

Endelig må vi også gøre os klart, at der jo ikke findes én, men flere årsager til stigningen i antallet af tvangsauktioner. Jeg synes som sagt derfor, det er betænkeligt at tænke på at opstille patentløsninger på problemerne, som jo heller ikke altid er uforskyldte.

Inden der tages initiativer til lovændringer eller lignende mener jeg derfor, at der er behov for, at vi danner os et mere nøjagtigt overblik over, dels hvad årsagerne er til det stigende antal tvangsauktioner, dels hvilke muligheder der er for at afhjælpe og ikke mindst forebygge, at familier kommer i den situation, at de eventuelt må opgive deres ejerbolig. Dette kan eksempelvis ske gennem gældssanering, omlægning af lån og personlig rådgivning og afvikling af ydede lån som netop omtalt af justitsministeren.

Jeg har derfor allerede i sidste måned anmodet Realkreditrådet om at overveje, hvilke muligheder der er for at undgå tvangsauktioner, ligesom jeg har indbudt Realkreditrådet og repræsentanter for de to ejendomsformidlerorganisationer til en diskussion om situationen på ejendomsmarkedet, herunder tvangsauktionsproblematikken.

Realkreditrådet har på baggrund af min henvendelse foreløbig oplyst, at realkreditinstitutterne af præventive grunde har strammet udlånsproceduren op, så der i fremtiden vil blive sat effektivt ind over for misbrug og udnyttelse af tvangsauktionssystemet. Dette sker bl.a. ved i højere grad at betragte gammel gæld som en gæld med personlig hæftelse, som skal betales.

Derudover har realkreditinstitutterne tilkendegivet, at man vil strække sig langt, hvis berørte boligejere kommer i god tid, før problemerne virkelig tager fat. Herved opnås mulighed for gennem råd og vejledning at tilrettelægge og disponere af hensyn til låntageren.

Realkreditrådet har endvidere iværksat en undersøgelse, der har til formål at give et kvalitativt billede af de mange tvangsauktioner, dvs. hvem der bliver berørt af tvangsauktioner, hvad der sker efter tvangsauktioner osv. Den statistik, vi har i dag, giver nemlig kun et kvantitativt billede af situationen, og Realkreditrådets undersøgelser kan derfor bidrage til at afdække karakteren af de foranstaltninger, der konkret skal til for at hjælpe de boligejere, der er kommet i nød.

Jeg mener derfor, at vi bør afvente resultatet af Realkreditrådets undersøgelse samt drøftelserne med Realkreditrådet og ejendomsformidlerbranchen, før der tages stilling til, i hvilket omfang der måtte være behov for lovinitiativer, aftaler og deres indhold.

Med hensyn til forslaget om adgang til omlægning af højt forrentede realkreditlån til indeksslån skal jeg gøre opmærksom på, at der som bekendt er et ikke uvæsentligt realrenteafgiftsprovenutab forbundet med en udvidet adgang til indeksslån. Med en adgang til finansiering af restgælden i ejendommen med et 50½-årigt indeksslån vil der endvidere blive tale om en ydelsesreduktion. Man skal dog være opmærksom på, at denne reduktion især begrænser sig til en, kan vi kalde det forskat-betragtning; men hvis man vælger en efterskatbetragtning, vil der, i hvert fald under den nuværende inflation, kun i det første år være tale om en ydelsesreduktion.

For så vidt angår Socialdemokratiets forslag om, at realkreditinstitutterne skal have adgang til at lade de hidtidige ejere blive boende midlertidigt som lejere i ejendomme, som institutterne har overtaget, kan jeg oplyse, at den gældende lovgivning ikke er til hinder for, at institutterne for at afværge tab foretager en sådan udlejning.

Socialdemokratiets forslag om, at udlejning skal ske til en leje, der afspejler en indekssfinansiering som for nyt, privat udlejningsbyggeri, vil imidlertid give anledning til problemer, i det omfang institutterne i den konkrete situation enten kan udleje ejendomme til en nor-

[Boligministeren]

mal leje eller har mulighed for at afhænde ejendommen til en pris, som den tidligere ejer ikke har økonomisk mulighed for at klare, men som på den anden side begrænser institutternes tab.

Der er altså som nævnt allerede mange bestræbelser i gang såvel i Justitsministeriet som i Boligministeriet med henblik på nærmere klarlægning og vurdering af problemerne, som forhåbentlig kan finde deres løsning på dette grundlag.

Pia Gjellerup (S):

Vi har oplevet kriseår, kriseår for hele den vestlige verden, hvor den vestlige verden levede med en høj rente og en høj inflation. Vi har oplevet de senere år, hvor den vestlige verden har levet under en mindre udpræget krise, og vi har oplevet den vestlige verden leve med rentefald og lav inflation.

Forventningerne til fremtiden har skiftet. Forventningerne er blevet forventninger til et lavinflationssamfund. Mange høstede fordel af disse ændrede forventninger og disse ændrede grundlag i samfundsøkonomien, men nogle kom i klemme. Særlig – og så vil jeg mere vende mig til den del af den vestlige verden, der hedder Danmark – særlig her har vi oplevet, at familier, der første gang etablerede sig i egen bolig i begyndelsen af 1980'erne med den meget høje rente, er blevet ramt af de ændrede forventninger, uden at de har kunnet tilpasse deres husleje og vilkårene for betalingen af den til det samfund, der udviklede sig på det økonomiske område. Skattereformen gjorde det ikke bedre, men kartoffelkuren gjorde det værre.

Disse mennesker har mærket tilpasningerne fra høj rente og høj inflation til et samfund med lav rente og lav inflation som en meget ubehagelig overraskelse, som de ikke har haft økonomiske kræfter til at overvinde. Mange er med dagens stagnations- og nedskæringsamfund klemt så meget, at deres almindelige bolig, købt i de første år af 1980'erne, ikke mere kan betales med stagnerende indkomster.

Vi har oplevet de samme problemer på mange andre områder. Og vi har oplevet, at der på disse andre områder, eksempelvis for landbrugsgets vedkommende, er blevet brugt overordentlig mange kræfter her i Folketinget på at udarbejde og gennemføre mere eller mindre velgenomtænkte og velfungerende refinansieringsordninger.

Vi kan se uden for dette hus – og det er også det, der er blevet nævnt af ministrene her nys – at der er overordentlig mange, der oplever tvangsauktioner, og disse overordentlig mange er også almindelige mennesker, der oplever, at deres almindelige boliger går på tvangsauktion. Og det er et antal, som er i ubehagelig stigen i disse år.

Vi ser derudover også, at realkreditinstitutterne må konstatere endog store tab på almindelige boliger, og det er noget, vi ikke har set i den grad før. Og det er endda beløb, som pr. auktion kan måles i hundredtusinder af kroner.

På denne baggrund mener vi i Socialdemokratiet, at det også er nødvendigt at igangsætte overvejelserne for en refinansiering på det almindelige familiebologområde. Derfor har vi fremsat et beslutningsforslag med en opfordring til, at man gennemfører en refinansieringsordning med en omlægningsmulighed af højt fastforrentede lån til indekslån.

Vi er, i modsætning til hvad der er fremgået fra nogen, der har deltaget lidt i debatten i anledning af forslagernes fremkomst, og også her med kommentarerne fra boligministeren, faktisk helt åbne over for, hvilken form disse indekslån skal gives under, nemlig bl.a. med hensyn til løbetid og låntype. Vi har ikke lagt os fast på den bestemte låntype, og vi har ikke lagt os fast på nogen bestemt løbetid.

En omlægning vil for nogle kunne give en likviditet nu, men til gengæld må de også give slip på en eventuel fremtidig inflationsgevinst, og det synes vi faktisk der er noget sundt i. Jeg tror også, at de mange mennesker vil være glade for at kunne betale den bolig, de bor i, og ikke skulle spekulere på, om de vil kunne tjene på den, når de sælger den, for det er ikke det, der er de fleste menneskers overvejelse. De vil gerne blive boende og ikke tvinges til at sælge eller opleve et salg, hvor de kan score den store gevinst. Sådan tænker dog de færreste mennesker.

Derudover foreslår vi, at man ser på gældssaneringsreglerne vedrørende fast ejendom, og det forstået på den måde, at gældssaneringsreglerne, som vi kender dem i dag, ikke omfatter pantesikret gæld i fast ejendom.

Derudover foreslås, at man ser på tvangsauktionsreglerne, og dér har vi jo så allerede fået nogle svar på, at man er godt i gang med at se på tvangsauktionsreglerne. Ja, justitsministe-

[Pia Gjellerup]

ren sagde næsten, at han med det udvalgsarbejde, der var igangsat, faktisk havde fået det færdig, sådan at det kunne gå i trykken og blive fremlagt i løbet af nogle uger eller 1½ måned. Boligministeren nævnte så, at der manglede dog i hvert fald en del af undersøgelsen, idet der både er et kvantitativt synspunkt i forhold til tvangsauktioner og et kvalitativt synspunkt. Jeg kunne forstå, at der i hvert fald manglede en del, så den kunne jeg da håbe på kunne være noget af det, der kom med i en undersøgelse, for at vi kan bedømme det regelsæt, vi eventuelt skal behandle, i forhold til at ændre på tvangsauktionsreglerne.

Det er jo i hvert fald sådan, at der fra ganske mange sider er kommet meldinger om, at de tvangsauktionsregler, som fungerer hensigtsmæssigt på et tidspunkt, hvor der er få tvangsauktioner, ikke fungerer efter hensigten, når det er en masse, som vi ser i øjeblikket.

Tvangsauktionsreglerne er med til at trække den økonomiske nedtur i langdrag. Og det er ikke sådan, at nedturen så bliver fordelt over lidt længere tid. Det betyder, at nedturen faktisk også bliver så meget længere og så meget voldsommere.

Endelig foreslås det i beslutningsforslagene, som skal ses i sammenhæng, at man undersøger mulighederne for, om de ejere, som har måttet se deres boliger gå på tvangsauktion, eventuelt vil kunne fortsætte med beboelsen, men blot på lejebasis.

Det er et emne, som kunne være nok så spændende at se på navnlig i relation til, at realkreditinstitutterne, jeg er lige ved at sige ligger inde med en række boliger, som de ikke kan komme af med, men som heller ikke anvendes til beboelse. Det er i hvert fald ikke rimeligt, og vi vil gerne med forslagene lægge op til, at man finder en mulighed for at anvende disse boliger, sådan at vi i et samfund, hvor vi ikke har for mange gode boliger, udnytter dem, der er der, på bedst mulig vis.

Jeg tror, det var boligministeren, der sagde, at man ikke skulle komme med forhastede patentløsninger. For det første mener vi ikke, at vores beslutningsforslag er forhastet, for det andet har vi aldrig tænkt os at fremsætte patentløsninger.

Når forslagene fremlægges i beslutningsforlagsform og indeholder en vifte af forslag, deriblandt anmodning om at iværksætte undersø-

gelser, er det for at pege på, at vi kender en række problemområder, som vi gerne vil have undersøgt, og vi vil gerne pege på nogle muligheder for at vise en vej igennem, så man kan pege på nogle muligheder for mennesker til at vælge at komme ud af nogle økonomiske problemer.

Vi kan da i hvert fald se, at de mange undersøgelser, som de to ministre har fortalt har været iværksat, har gjort deres virkning allerede. Det, vi så kan forvente, er, at beslutningsforslagene yderligere vil intensivere og også give anledning til en gennemførelse af forslag, når undersøgelserne er tilendebragt.

Flitten af forslag skal give muligheder for, at ulykkelige mennesker ikke bliver drevet ud i tvangsauktioner i det omfang, vi kender, og at vi samtidig dermed undgår samfundsøkonomiske tab, der i dag måles i milliardklassen.

Det er vist unødvendigt at sige, at selvfølgelig kan Socialdemokratiet støtte beslutningsforslagene, men vi vil også meget gerne medvirke til drøftelser af forslagenes udformning mere præcist, hvis der er ønsker om det. Det kan vi i hvert fald fra Socialdemokratiets side indgå i, så vi kan få løst nogle meget alvorlige problemer.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Her i vores nordlige områder er boligen jo ikke bare et sted, hvor man spiser, og et sted, hvor man opholder sig kort tid, men det er rammen om de fleste familiers dagligdag, det er rammen om vort sociale liv, og det bliver den jo mere og mere, efterhånden som man bliver ældre og ikke bevæger sig så meget. Derfor betyder en bolig overordentlig meget for en dansker; den betyder meget for den danske familie.

Derfor er det, vi oplever omkring tvangsauktioner, en begivenhed, stor eller lille, som altid må påkalde sig en eller anden form for opmærksomhed, opmærksomhed på den måde, når man er lovgiver, om det er loven, der er i orden, eller den hindrer, at boligen kan oprettholdes for den familie, der ønsker det.

Vi er tre om det: Der er dem, der køber; der er dem, der giver lånene, således at køberen bliver i stand til at flytte ind; og så er der som sagt os som lovgivere.

Om de to beslutningsforslag, der behandles i dag – jeg skal på vegne af hr. Helge Adam Møller gøre rede for B 79 og på egne vegne for B 80 – må den konservative folketingsgruppe sige, at

[Lizzie Lichtenberg]

de rører ved noget væsentligt, men vi tror ikke umiddelbart, at det er løsningen på de problemer, man påpeger.

Vore ministre, justitsministeren og boligministeren, har jo netop påpeget, hvorledes der er arbejde i gang, og det er jo faktisk noget af det, man efterlyser i disse to beslutningsforslag, især B 79.

Den konservative gruppe tror på, at før vi begynder på en eventuel lovændring, er det nødvendigt at få overblik over, hvorfor der er et stigende antal tvangsauktioner, hvordan fordelingen er på boliger, erhvervsjendomme og landbrugsejendomme af dem, der går på tvangsauktion, hvilke muligheder der er for at afværge disse auktioner, og hvem der kan medvirke til en løsning.

Ved de fleste huskøb medvirker advokat, ejendomsmægler eller ejendomshandler og pengeinstitutter. Allerede dér kan der finde rådgivning og vejledning sted. Her kan man lave en risikovurdering af købers samlede økonomi og finde ud af, hvor de ømme punkter vil være, og hvor man skal passe på i fremtiden.

Når man beskriver den gældssanering, vi har lavet, dels i refinansieringen for landmænd og dels for studiegæld, betegner man jo gælden som håbløs. Når det er fast ejendom, man taler om, er jeg ikke sikker på, at man kan bruge det samme udtryk, og derfor skal det nok, når man skal sammenligne de særordninger og gå ind i dem, være på en lidt anden baggrund end en håbløs gæld. Jeg tror, man skal se gældssanering i sammenhæng med den assistance, borgeren i øvrigt kan få i forbindelse med eventuel hjælp efter bistandsloven. Man skal se, hvilken advokat- og/eller pengeinstitutbistand man kan få ved at inddrage disse instanser i en eventuel omlægning af aftaler om afvikling af gæld og ydede lån.

Da arbejdet med justitsministerens betænkning af 9. august 1982 om privat gældssanering foregik, var spørgsmålet om gæld i fast ejendom inde i billedet, men det blev forladt igen. Jeg deler her justitsministerens betragtninger over dette spørgsmål, som han har redegjort for her i dag, og jeg ser stadig væk ikke, at man kan anbefale den løsning.

Når vi ser på tallene for tvangsauktioner, som vi fik forelagt på Realkreditrådets årsmøde, viser de, at antallet i begyndelsen af 1980'erne var langt højere end nu. Det er ikke et

mål, man skal stile efter, men det er en konstatering. Sammenligner vi 1982 med 1988, var tallene i 1982 16.651 boliger på tvangsauktion, og i 1988 er det 10.235.

Realkreditten overtager i dag et større antal ejendomme i forhold til tvangsauktionerne end i begyndelsen af 1980'erne, og det er vel et af de spørgsmål, man skal hæfte sig ved og spørge hvorfor. Jeg tror, det måske er, fordi siden begyndelsen af 1980'erne er lånegrænsen for ejerskiftelån til enfamiliehusene blev sat op til 80 pct. af ejendomsværdien, og derfor er realkreditinstitutterne måske blevet endnu mere interesseret i at sikre sig pantet, og derfor går de på tvangsauktion, og de er oftest eneste byder på det.

Ved Socialdemokratiets beslutningsforslag nr. B 80 er der fremsat forslag om, at man skal fremme adgangen til at skifte traditionelle, normalt forrentede realkreditlån ud med indekslån i realkreditinstitutterne. Det Konservative Folkeparti finder ikke, at en sådan løsning altid er hensigtsmæssig. Erfaringen viser, at de fleste helst vil vide, hvad ydelserne på realkreditlånet helt præcist er i dag og i morgen. Dertil kommer, at mange familier kan få det problematisk ved at indeksbelåne deres ejerbolig, hvor restgælden i ejendommen følger den generelle prisudvikling i samfundet, men hvor ejendomspriserne stagnerer eller ligefrem falder. Det har også noget at gøre med, hvorledes deres lønninger bliver reguleret. Der vil være en fordel for dem, hvis lønninger bliver reguleret efter pristallet, men det vil have en negativ virkning for dem, hvis lønninger følger andre reguleringer.

Det Konservative Folkeparti ønsker, at der yderligere udfoldes bestræbelser for at imødegå den uheldige udvikling, der er startet på ejendomsmarkedet. Derfor har vi lagt mærke til, hvad boligministeren svarede, og vi er enig med boligministeren om, at en stramning af udlånsproceduren sikkert vil være på sin plads og nødvendig. Dertil kommer også et ønske om, at boligejerne i god tid, før problemerne tager fat, virkelig søger den vejledning og får den rådgivning, der er behov for. Derved kunne der netop tilrettelægges og disponeres af hensyn til såvel boligejeren som også långiverne, før situationen tilspidises. En omprioriteringsmulighed og en omlægning må der ses på, og det kan jeg forstå netop er det, en del af udvalgsarbejdet går ud på.

[Lizzie Lichtenberg]

Det andet forslag i B 80 om ejerens forbliven som ejer vil kunne blive meget problematisk, for ejendommene skulle jo gerne være i hurtig omsætning. Derfor tror jeg, det er en god idé, hvis man får tilknyttet ejendomsformidlere på et tidligere tidspunkt, for det er jo dem, der har kunderne, og det er dem, der kan sælge dem. For netop at have ejendommene stående tomme for længe har hverken panthaverne eller samfundet nogen interesse i og slet ikke dem, der skal ind i dem.

Jeg tror, det er problematisk, hvordan lejelovens bestemmelser kan tilsidesættes i det tilfælde, hvor man lader den gamle ejer stå som lejer; men også her er det individuelle løsninger, man må kalde på, og det kunne jo være i forbindelse med fastsættelse af fraflytningstidspunktet, at pengeinstitut, realkreditinstitut og den tidligere ejer kan finde en ordning med hinanden. Det er praktiske ordninger, man skal have, og jeg tror ikke, man kan lave centrale bestemmelser om, hvordan man skal have dem.

Man taler, som om de store kreditorer kun er kreditforeningerne, men der er jo også almindelige mennesker, som har sælgerpantebreve i deres tidligere hus, der bliver afhængige af det. Også de investorer, som har købt pantebreve, og som har tænkt sig, at det skulle være en opsparring, kommer måske pludselig i den situation, at deres opsparring bliver væk, og derfor er der en tredje kategori, der i allerhøjeste grad skal tages med, når man gør sig sine overvejelser fremover.

Vi vil fra konservativ side håbe på, at man kan finde praktiske, individuelle løsninger. Det mener vi ikke at disse beslutningsforslag beskriver. Det er blevet nævnt, at boligministeren og justitsministeren allerede har udvalgsarbejder i gang, og jeg vil derfor anbefale, at vi går sammen om vurderingen af de udvalgsarbejder, når de kommer. Jeg forstod på den socialdemokratiske ordfører, at det måske ikke så meget var den direkte ordlyd af de to beslutningsforslag, hun umiddelbart var interesseret i, men det var en løsning af problemerne. Også jeg håber, at vi kan finde sammen i brede løsninger omkring tvangsauktioner, og hvordan vi kan forebygge og afværge dem.

Holger K. Nielsen (SF):

Det problem, vi behandler ved disse to forslag, er alvorligt nok. De mange tvangsauktioner

ner vidner om, at vi står over for et reelt problem, og jeg forstår ikke helt, at boligministeren og den konservative ordfører ved sammenligninger til tal i starten af 1980'erne ligesom vil gøre det til et mindre problem, end det reelt er. Jeg vil ikke bestride, at der er disse talmæssige forskelle, men det hjælper jo ikke noget på, at der er et reelt problem i øjeblikket, og jeg forstår slet ikke, hvorfor dette skal ind i debatten. Lad os nu tage fat på de problemer, der reelt er der nu.

Jeg tror, at de største skævheder i øjeblikket findes på ejerboligmarkedet, og det var i øvrigt et forhold, som Ølgaardrapporten slet ikke beskæftigede sig med. Ølgaardrapporten havde vældig travlt med at beskæftige sig med det, man kaldte boliglotteriet på lejeboligmarkedet.

De virkelige vindere i boliglotteriet i det her land er de husejere, som var i stand til at købe hus på det rigtige tidspunkt, som har kunnet profitere af inflation og lønudvikling, som i dag sidder godt i det og ikke har forpligtelser over for små børn.

Over for dem har vi på ejerboligmarkedet yngre familier, der er kommet ind på boligmarkedet de senere år, folk, der sidder med høje bruttoboligomkostninger, og som ofte har økonomiske forpligtelser over for små børn, har studiegæld osv.

Disse skævheder på ejerboligmarkedet er nok nogle af de største på boligmarkedet i øjeblikket. Jeg er meget enig med bemærkningerne i beslutningsforslag nr. B 80 om, at det jo ikke kun er et spørgsmål om boligpolitik, det er også et spørgsmål om daginstitutionspolitik og andre politiske områder.

Mange af dem, der sidder i nyere ejerboliger, er familier, der for så vidt har en rimeligt pæn bruttoindkomst, men på grund af de høje boligudgifter er deres forbrugsmuligheder helt i bund, og der skal ikke meget til, før læsset vælter for dem. Det er dér, vi har problemet med de mange tvangsauktioner, og det er så det problem, som disse to forslag forholder sig til.

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 79 skal jeg sige, at vores ordfører, hr. Leif Hermann, ikke kan være her nu, men jeg skal sige, at vi er positive over for forslaget. Vi er lidt tvivlende over for den del, hvorefter det offentlige kan gå ind og stille garanti, men jeg kunne forstå, at justitsministeren har et udvalgsarbejde i gang, så det er da muligt, at det kan løse det, som er skitseret i B 79.

[Holger K. Nielsen]

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 80 er det jo, om jeg så må sige, lidt løst formuleret; man fornemmer nok, at der skydes fra hoften i forslaget, men man kunne måske godt ønske, at det var Lucky Luke, der stod med skyderen. Det har selvfølgelig også noget at gøre med, at det er ganske komplicerede ting, vi har med at gøre her.

Jeg opfatter forslaget som en generel opfordring til regeringen om at gøre noget. Man har en række forslag og ideer til, hvordan man kan gøre det, men forslagene er formuleret på en måde, som man kunne forestille sig at man bør gøre, således at regeringen i virkeligheden har meget frie hænder til at komme med forslag på området. Jeg skal heller ikke på forhånd afvise, at det kan være den rigtige måde at gøre det på, men det er i hvert fald et problem i forhold til den konkrete behandling, at B 80 er overordentlig løst formuleret.

Der er for det første et afgrænsningsproblem: Hvem skal omfattes af disse ordninger? Man skriver i bemærkningerne, at det er de få, der har fået de absolut dårligste finansieringsvilkår op gennem 1980'erne og derfor kan blive truet af tvangsauktion. Jeg tror nok, at det er helt nødvendigt, hvis vi skal have en lovgivning på området, at vi får en meget præcis definition og afgrænsning af, hvem der skal omfattes af ordningen.

Det er et hovedelement i forslaget, at der skal gives mulighed for, at nuværende højtforrentede lån udskiftes med indeklån. Jeg er såmænd meget enig i fru Pia Gjellerups betragtninger om indeklån, og jeg tror som fru Pia Gjellerup, at det ville kunne lette byrderne for mange familier.

Men vi har altså det problem, at ude i den virkelige verden, uden for disse fire vægge, er der ikke særlig mange, som ønsker at optage indeklån. Alle, der har forsøgt at sælge hus, ved, at hvis der er et indeklån i huset, er det næsten umuligt at få solgt. Det er i forvejen svært at få et hus solgt, hvis man af en eller anden grund skal flytte, men er der et indeklån i det, så er det næsten helt håbløst.

Man kan så sige, at det er, fordi folk ikke ved nok om det, de kender ikke de reelle forhold omkring indeklån, men realiteten er, at der er meget stor skepsis på det private ejerboligmarked i forhold til indeklån, og derfor er det ikke sikkert, at det er tilstrækkeligt.

Vi støtter de intentioner, der ligger her, det skal naturligvis prøves, men jeg tror nok, at vi er nødt til at nære en vis tvivl over for, hvor mange der faktisk vil bruge det. O.k., bliver man trængt meget, så kan det være den sidste mulighed, men det vil måske ikke blive brugt helt så meget, som man forestiller sig fra forslagsstillernes side. Men lad os forsøge.

Den del, der har at gøre med, at man kan blive boende som lejer, er vi også enige i. Jeg må sige, at jeg ikke helt kan gennemskue de konsekvenser i forhold til lejelovgivningen, der måtte være, men det er vel også noget, vi skal have yderligere bearbejdet under udvalgsarbejdet.

Alt i alt er vi positive over for intentionerne i forslaget, og vi vil ikke på forhånd afvise, at de ideer, der fremlægges i de socialdemokratiske beslutningsforslag, kan blive forslag, der kan få betydning.

Traberg Smidt (V):

I tider, hvor det går dårligt for danskerne, er der jo i sig selv ikke noget mærkeligt i, at der er et stigende auktionssalg. Det ville snarere være mærkeligt, hvis der ikke var et stigende auktionssalg.

Man skal selvfølgelig heller ikke i panik, fordi det går dårligt, sige: Nu skal vi se at få lavet auktionsreglerne om, for det fjerner jo altså ikke den omstændighed, at der er nogle mennesker, der ikke har råd til at blive boende i deres huse. Det er jo – for nu at sige det meget groft – det kapitalistiske systems tilpassningsmekanisme, man iagttager i disse år. Den er der altså nogle der ikke kan lide, og det er da også, hver eneste gang det sker, en ulykke for de mennesker, som må forlade hus og hjem.

Men vi skal jo også tænke på, at der altså er lande, hvor auktionssalg af fast ejendom er langt mere almindeligt end i Danmark. I England er der store egne, hvor det er ganske normalt, at man sælger på auktion, ikke nødvendigvis tvangsauktion, men man sælger på auktion. Og i USA er det størst voksende segment af boligsektoren ved handel med fast ejendom netop auktionssalg. Vi ser den samme udvikling herhjemme med brugte biler, som i dag sælges meget mere på auktion end for få år siden, uden at der af den grund er tale om, at nogle synes, det er forfærdeligt.

Alligevel er der en kerne af realitet i forslaget, for det er jo rigtigt, at hvis man ved nogle få

[Traberg Smidt]

lovindgreb kunne gøre livet nemmere for auktionssælgerne, ville det være nærliggende at gøre det. Jeg synes bare ikke, at de foreliggede tanker er særlig velegnede til at nå det mål, som man stræber efter.

En ting er, at man med rådgivning i tide kan opnå noget. Jeg synes, det er tankevækkende, når man i praksis ser familier bare forlade en ejendom i nattens mulm og mørke, hvor man med behjertet advokatbistand i tide kunne have fået kontakt til kreditorerne, hvilket måske kunne have i hvert fald forlænget opholdet i huset i adskillige år.

Jeg er ikke helt enig med ministeren, når det i ministerens tale for lidt siden siges, at det typisk vil være en ejendomsmægler, man har behov for at få knyttet kontakt til, hvis familiens økonomi har det så dårligt, at man må se en tvangsauktion som forestående. Jeg tror snarere, at der er behov for en advokat. Når først læsset er væltet, har man selvfølgelig behov for en ejendomsformidler.

I den forbindelse kan jeg ikke nære mig for at sige, at den brancheglidning, vi iagttager inden for ejendomsformidlingsbranchen i øjeblikket, hvor en række store investorer er gået ind og sammenblender ejendomsformidling og rådgivning og finansiering i én pøle-møle, betyder, at det er meget vanskeligt at få uafhængig rådgivning. Jeg går ud fra, at når ministeren har nogle velvillige bemærkninger omkring det at knytte rådgivning til på et meget tidligere stadium, så tænker han på rådgivning uafhængig af de øvrige interesser i byggeriet.

En anden ulempe ved Socialdemokratiets gældssanerestanker er, at man godt kan risikere, hvis man skal have gældssanering, hvori fast ejendom ikke indgår, at det bare, hvis fast ejendom nu kommer til at indgå, er nogle andre kreditorer, der derved får noget mere eller noget mindre. Familiens gældssaneringsbudget bliver lavet sådan, at man spørger: Hvad har familien til overs om måneden, hvad skal den have? Om det så er det ene sæt kreditorer eller det andet sæt kreditorer, der får noget, hjælper jo ikke familiens økonomi; den får efter gældssaneringen det samme til rådighed om måneden. Det er det, hele princippet om gældssanering hviler på.

Med de bemærkninger vil jeg i øvrigt tilslutte mig justitsministerens henstilling om, at man afventer det udvalg, som er nedsat, og som synger på sidste vers.

Det må være umiddelbart før, at resultatet fra dette udvalg foreligger, og så kan vi se mere på det i ro og mag.

Mejdahl (V):

Jeg skal knytte en kommentar til nr. B 80. Et hændelsesforløb, som ender med en tvangsauktion, er altid en ulykkelig situation, som man selvfølgelig skal søge at undgå. Men når situationen opstår, er det ikke for sjovs skyld. Den opstår, fordi den er uundgåelig, og den er uundgåelig, fordi det ikke er nogen let sag at forebygge eller afværge en tvangsauktion.

Det er et dristigt forslag, Socialdemokratiet har fremsat, for det er en meget kompliceret problemstilling, det søger at råde bod på. Det er også dristigt, fordi Socialdemokratiet også, i allerhøjeste grad endda, var med ved bordet, da både skattereform og kartoffelkur blev forhandlet på plads, og hvor man vel også snakkede overgangsordninger og derfor godt ved, hvor svært det er.

I bemærkningerne er årsagerne til miseren angivet at være, at vi er gået fra en højinflationsperiode til lavinflation, skattereform og kartoffelkur. Det er da rigtigt, at disse forhold også spiller ind, og at de har været en overraskende og barsk omgang for nogle, men at andre har disponeret for frimodigt og dristigt og derfor er særdeles svære at hjælpe, er vel også en kendsgerning.

Jeg føler mig ikke overbevist om, at Socialdemokratiets løsning med at skaffe adgang til at ombytte højtfորrentede realkreditlån med indeklån er den mest geniale løsning. Jeg tror ikke, det hjælper. Dertil kommer, at mange familier, som bor i parcelhus, vil være skræmte ved tanken om indeklån. Min betænkelighed forstærkes af en udtalelse i Børsen i dag af Torben Gjede fra Realkreditrådet, der udtaler, at rådets beregninger viser, at det kun hjælper i det første år, hvorefter de betrængte husejere igen havner i problemer. Torben Gjede tilføjer, at det i praksis også har vist sig, at de få ejerboliger, der er belånt med indeklån, har været umulige at sælge.

Forslagets anden del, der omhandler en tidligere ejers mulighed for at leje sin tidligere bolig, er efter boligministerens udsagn allerede en mulighed. I førømtalte artikel nævnes, at Realkreditrådet tager situationen alvorligt og både har sat og vil sætte foranstaltninger i værk for at

[Mejdahl]

medvirke til at løse problemet. Jeg kan med tilfredshed konstatere, at der både i Justitsministeriet og i Boligministeriet er bestræbelser i gang med henblik på en afklaring og vurdering af disse spørgsmål.

På Venstres vegne skal jeg tilkendegive, at vi imødeser resultatet af disse tiltag, inden vi eventuelt griber til lovgivning.

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiet har to imødekomende meldinger at give. For det første er vi rede til at stemme ja til begge beslutningsforslag, og hvis vor måske lidt lyssynede dissekering af SF's orakelordførelse holder stik, sikrer vi dermed flertal for disse forslag.

For det andet er det vores meget store håb, at disse forslag kommer til sidste behandling så hurtigt, som det overhovedet kan lade sig gøre. Står det til os – men det gør det selvfølgelig ikke – vil vi meget gerne undlade udvalgsbehandling af disse forslag, så vi måske allerede kan få dem til anden behandling i begyndelsen af næste uge, for det er en sag, der i allerhøjeste grad haster, og derfor synes vi, at vi i stedet for at sidde og granske i udvalg hellere skal få det vedtaget lige så hurtigt, som det overhovedet kan lade sig gøre.

Efter disse to imødekomende meldinger bliver resten af min taletid stort set kritik, kritik og atter kritik af de syv uansvarlige partier i dette Ting.

Alt det, Socialdemokratiet skriver om, hvordan det vil løse tingene, har vi meget lidt sympati for. Det er faktisk sådan, at vi ser med modvilje på det meste af det og med skepsis på resten.

Men med den forstandige tale, som fru Pia Gjellerup holdt, blev vi bekræftet i den måde, vi selv læste forslagene på, nemlig at her kommer nogle forslagsstillere med et åbent sind og med en vifte af muligheder for, hvordan problemerne kan løses.

Det, der er det operative i de to forslag, og som fører til, at vi altså meget gerne ser dem vedtaget så hurtigt som overhovedet muligt, er for så vidt angår beslutningsforslag nr. B 79, at der skal nedsættes et hurtigtarbejdende udvalg, der skal undersøge, om de gældende regler vedrørende tvangsauktion m.v. er tilfredsstillende.

For så vidt angår beslutningsforslag nr. B 80 om, at der snarest muligt skal fremsættes for-

slag til lovgivning og aftaler, står der – det forstår vi ikke rigtig, men det står der altså – at det kan imødegå de alvorlige problemer for familier i dyrt finansierede ejerboliger.

Det er det, disse forslag indeholder, og det, som Folketinget skal tage stilling til, og det er Fremskridtspartiet særdeles enig i.

Justitsministeren omtalte for så vidt angår beslutningsforslag nr. B 79, at der kommer en betænkning i juni. Det vil selvfølgelig være vidunderligt med alle de korn, som de blinde høns, der efter justitsministerens omtale sidder i dette udvalg, måtte have fundet, men det kan da ikke afskære, at man også skal have yderligere gode ideer i det udvalg, som Socialdemokratiet foreslår, og som vi i hvert fald vil håbe først og fremmest kommer til at bestå af praktikere, der har begreb om tingene, og ikke af disse organisationsfolk, der åbenbart præger justitsministerens udvalg. Hvis det var os, der skulle nedsætte udvalget, ville det komme til at bestå af to eller tre medlemmer, og det ville være dygtige folk, som ved noget om disse områder, og som ikke er bundet af alle disse organisations- og salærinteresser, som ganske givet præger justitsministerens udvalg efter det, som justitsministeren sagde om, hvad det var for nogle, han eller måske hans forgænger havde placeret i det pågældende udvalg. Derfor mener vi, at der under alle omstændigheder er brug for dette yderligere udvalg, som Socialdemokratiet ønsker.

Når vi mener, at der skal ske noget, jo før jo bedre, er det selvfølgelig ikke – selv om boligministeren advarede imod panik – for at skabe panik, men fordi vi faktisk er rædselsslagne over den udvikling, som er i gang. Det, der sker som et resultat af den politik, der er ført i Folketinget, er jo, at vi er på vej ud i en situation, hvor mange, mange tusinde familiers grundlæggende aktiv både økonomisk og immaterielt – nemlig deres bolig – er ved at komme i en gevaldig fare.

Boligministeren kan indtil videre trøste sig med de tal fra Nykredit, der fortalte, at påskan faldt på et andet tidspunkt i 1989 end i 1988, og at antallet af martsrestancer den 15. april derfor var anderledes i 1989 end i 1988. Denne kalendermæssige tilfældighed ændrer ikke ved, at de, der færdes i de områder, hvor det er et særdeles alvorligt problem, oplever, at havde det været Venstres kernevælgere i bare en tiendedel af parcelhuskvartererne, havde vi haft

[Glistrup]

kæmpemæssige protestdemonstrationer for lang, lang tid siden og ikke set den tålsomhed, der har været udvist af de parcelhusejere, der bliver ramt i øjeblikket. Derfor ser vi med væmmelse på, at Venstres første ordfører siger, at vi kan se på det i ro og mag. Hvis der er noget, der ikke er tid til i denne sag, er det at se på tingene i ro og mag. Her er behov for, at der virkelig handles, og man kan ikke afvente, hvad udvalg, Realkreditråd eller andre, der har deres på det tørre, eventuelt kunne finde på af undersøgelser og statistiske opstillinger og andet papirvæsen, der hverken hjælper fra eller til, hvad man end i så henseende ville mobilisere.

Formelt har boligministeren naturligvis ret i, at de mange tvangsauktioner ikke har en enkelt årsag, men mange. Men når det går så forfærdeligt, som det gør i øjeblikket, ved vi alle sammen, hvad der er den helt, helt dominerende årsag, nemlig de frygtelig uforstandige, uhæderlige beslutninger, der blev truffet i Folketinget i 1986.

Repræsentanter for så at sige alle partier herinde havde meddelt og tilsikret dem, der søgte det, som er det meget, meget væsentlige for børnefamilier og unge familier, nemlig at få et parcelhus, at de ganske roligt kunne regne med, at den måde, de finansierede det på, var god nok. Det ville gå, som det plejer at gå, og derfor kunne de tillade sig det store spring, som de, der var 5, 8 eller 10 år ældre, foretog med meget stor succes. Efter at man i den grad havde indprentet og lovet det, og efter man havde set det værste gespenst overhovedet i historien, nemlig hr. Hjortnæs' forslag om rentefradragsrettens afvikling fra december måned 1979, blev det så totalt overtrumfet ved, at man i foråret 1986 vedtog denne næsten halvering af rentefradragsretten med virkning allerede fra 1. januar 1987 med nogle overgangsregler, der spillede en forholdsvis ringe rolle, og derefter fulgt op i oktober 1986 med, at man også med virkning fra 1. januar 1987 lavede denne kartoffelpest, der i den grad har ødelagt den danske befolkning og altså selvfølgelig specielt det, som dette drejer sig om. Nu står vi i en situation, hvor der hver gang vi venter en måned mere, vil være store familiemæssige og økonomiske katastrofer for mange, mange familier.

Efter beslutningsforslag nr. B 79 og B 80 kommer nr. B 81, og dette nr. B 81 kommer til første behandling i næste uge. Dér vil man kun-

ne se, hvordan man får rykket ukrudtet op med dets rod. Folketinget kan glæde sig til førstebehandling af beslutningsforslag nr. B 81.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Jeg synes, det er lidt for let af hr. Glistrup at håne Venstre for det, vi har sagt fra talerstolen om denne sag. Vi undervurderer bestemt ikke problemet, og det gav jeg også udtryk for, men det er særdeles kompliceret. Vi ved fra den gang, da vi var igennem hele refinansieringsordningen for landbruget, hvor kompliceret det er at få trukket i tøjlen, så det virker. Derfor siger vi: Lad os nu tænke os ordentligt om. Der er jo sat bestræbelser i gang for at afdække problemet, og resultatet deraf imødeser vi.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Man har i snesevis af år tænkt og tænkt på disse problemer, og man ved, hvad der skal til. Om man sætter nok så mange mennesker til at tænke, kommer man ikke til nogen bedre løsning end den, der findes i beslutningsforslag nr. B 81. Det er selvfølgelig dejligt – hvis man ellers stadig væk efter de seneste medieudsendelser tror på den traditionelle version af, hvad der skete i Finderup Lade på Sankt Ceciliae nat – at man får en ordfører for Venstre, der kan stille sig op og sige: Vi undervurderer skam ikke problemet, og vi fægter alt, hvad vi kan. Men jeg er bare bange for, at det går med dem, hvis interesser det gælder – og det er meget væsentlige dele af den unge danske befolkning – på samme måde, som det gik med Rane Johnsens konge og herre i Finderup Lade hin november nat 1286.

(Kort bemærkning).

Traberg Smidt (V):

Hvis vi følger hr. Glistrups opfordring til ikke at tænke os om og huj hej haster os ud i en gældssaneringsoperation af det omfang, der er foreslået, tror jeg, vi gør de mennesker, vi gerne vil hjælpe, en dårlig tjeneste, for det betyder nemlig, at de samme mennesker ikke kan få kredit, næste gang de skal købe fast ejendom, fordi vi så har brudt princippet om, hvor man kan give pantessikkerhed. Netop de mennesker har vist sig at være dårlige betalere. Hvordan

[Traberg Smidt]

skal de nogen sinde kunne låne penge igen, hvis de ikke kan stille deres faste ejendom som pantsikkerhed?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Når hr. Traberg Smith får sat sig ind i, hvad jeg sagde, vil han vide, at jeg tog kraftigt afstand fra gældssanering.

Elisabeth Arnold (RV):

Det har været en lang dag, og jeg skal prøve ikke at gentage for mange af de tidligere argumenter.

Det drejer sig om beslutningsforslag nr. B 79 om tvangsauktioner. Som flere andre ordførere vil jeg tage det positive først, og det er, at det naturligvis er dybt sørgeligt, at der er så mange tvangsauktioner, det er dybt sørgeligt, at der er så mange unge mennesker, der bliver udsat for tvangsauktioner. Ligesom flere andre vil også jeg sige, at vi er indstillet på at prøve at gøre noget ved sagen.

Men et udvalg, som skal komme med en rapport om ganske kort tid, arbejder allerede, så vi synes, det ville være rimeligt, om man ventede, til dets rapport forelå, og så, hvordan i hvert fald denne del af problemet kunne løses. Vi glæder os naturligvis også til det forslag, Fremskridtspartiet kommer med om ganske få dage, så vi kan se, om det har nogle bedre ideer.

Men vi må på den anden side også sige, at vi ikke er meget for at gå ind i en diskussion om gældssanering, der forhindrer en panthaver i at reagere og gå ind og byde på sit truede pant på en tvangsauktion. Det skal i hvert fald sikres, at det ikke bliver en ekstra belastning for den panthaver, som er kommet i klemme.

Så vil jeg godt komme med et par formalistiske bemærkninger til forslaget. Det er der ikke nogen andre der har interesseret sig for før. Jeg synes ærlig talt, at Dansk lærerforeningen skulle have dette forslag tilsendt. Den første sætning i forslaget består af 73 ord mellem de to punktummer. Det er fuldstændig umuligt at finde ud af, hvad der er hoved og hale på forslaget, og hvad forslagsstillerne egentlig mener. Jeg tror, jeg har læst det ti gange, og det er meget, meget svært at finde den egentlige mening. Jeg vil anbefale forslagsstillerne nøje at granske, hvordan ordlyden skal være.

Til sidst vil jeg også lige nævne et par af bemærkningerne til forslaget. Det nævnes, at der ikke findes nogen undersøgelser, der har godtgjort, hvordan følgerne af tvungen boligskifte er, herunder arbejdsløshed og psykiske følger og belastende økonomi osv. Mig bekendt er det ofte omvendt. Det er arbejdsløsheden, der medfører det tvungne boligskifte. Det er vel sjældent det tvungne boligskifte, der medfører arbejdsløshed, medmindre det drejer sig om, at den ene part bliver nødt til at flytte med. Så jeg vil da tro, at det er arbejdsløsheden, der er hovedsynderen i denne sammenhæng. Bortset fra arbejdsløsheden er der også den forskel i livsform, som giver sig udslag i, at der er en geografisk skæv fordeling mellem tvangsauktionerne i landet. Der er altså åbenbart visse egne af landet, hvor man sætter sig i så kostbare huse, at en familie med 500.000-600.000 kr. i årsindkomst bliver væltet fuldstændig af pinden, hvis daginstitutionstaksterne stiger. Det synes jeg er meget uheldigt, og det er ikke noget, vi kan ordne lovgivningsmæssigt, erkender jeg. Men det er i hvert fald et symptom på en eller anden livsstil, som åbenbart rammer Nordsjælland og ikke rammer Sønderjylland. Det kunne jeg godt forestille mig at boligministeren måske kunne sige noget om.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg skal knytte nogle bemærkninger til forslaget om omfinansiering af realkreditlån, altså beslutningsforslag nr. B 80, og i den forbindelse sige, at vi formentlig alle har forståelse for det problem, som bliver rejst her. Boligministeren har allerede på regeringens vegne gjort opmærksom på, at tvangsauktionsproblemet er stort, og det kan jeg på mit partis vegne tilslutte mig. Man kan vel oven i købet sige, at vi ikke kender problemets størrelse i øjeblikket. Der er usikkerhed om, hvordan udviklingen egentlig vil blive. Realkreditrådet skønner ganske højt for det indeværende års tvangsauktioner.

Så der er såmænd al mulig grund til at interessere sig seriøst for, hvad vi kan gøre på dette område. Desto mere er der selvfølgelig grund til at blive enig om, hvad det er for et problem, vi står over for, og få det beskrevet, og dér savner jeg måske nok noget i bemærkningerne til dette forslag. Jeg synes, at der i for høj grad er sprunget over en analyse af, hvorfor vi står med det problem, vi står med i dag. Det er ikke så-

[Jørgen Estrup]

dan, at man bare kan bruge hr. Glistrups patentløsning og sige, at det var kartoffelkuren, der ødelagde det hele. Det er den sædvanlige Fremskridtsmodel, at man finder en syndebug og så hæfter en løsning op på syndebugken, og så er problemerne væk.

Det er et 10-årigt problem, som det antydes i bemærkningerne, og vi skal have flere ingredienser for at forklare det. Det er ikke mindst noget, der er afhængigt af den meget høje rente, vi havde i begyndelsen af 1980'erne, og af den valutakurspolitik, som blev ført på det tidspunkt, og som førte til, at renten toppede med 22 pct. i sommeren 1982.

Men det er naturligvis også noget, der er affødt af ændringer i folks beregninger på baggrund af skattereform og kartoffelkur. Dermed er det noget, som vi er mange der har medansvar for og dermed også bør interessere os for. Det, jeg appellerer om, er, at vi får en ordentlig analyse af, hvor problemerne ligger, og ikke blot forfalder til den nemmeste løsning og til at finde syndebugke.

Jeg synes, de to løsningsforslag er lidt søgende. På det punkt er jeg helt enig med hr. Holger K. Nielsen. Det har sådan lidt Lucky Luke-stil. Man kommer med et par forslag og ser, om de nu kan skyde nogle problemer ned, og hvis de gør det, så er det fint.

De to løsninger, der er peget på, nemlig indekslånene og en udlejningsmulighed i det tilfælde, hvor tvangsauktionen lurer, forekommer mig ikke særlig attraktive. Indekslånene har jeg stor sympati for, men vi ved, hvordan folk reagerede i begyndelsen af 1980'erne, da der faktisk var mulighed for at tage rentetilpasningslån. Det var stort set ikke til at få nogen til at tage de lån, der ikke havde nominel ydelseprofil. Derfor frygter jeg også, at det samme ville overgå indekslånene, uanset om man så ville åbne for dem, hvad jeg personlig ikke ville have noget imod. Jeg nærer ikke den frygt for, at folks beslutninger skulle være gale på det punkt, som andre måske nærer. Men spørgsmålet er, om de overhovedet vil blive brugt, og om man vil komme i en situation, hvor man ikke kan komme af med husene, fordi andre måske frygter indekslån. Tilsvarende kan man finde indvendinger imod at leje boliger eller huse ud, som skal på tvangsauktion. De skal jo kunne realiseres af dem, der har panteretten.

Derfor synes jeg, at vi skal anstrenge os for i fællesskab at finde de tre ting, som er nødvendige, nemlig de problemer, der er, den tidshorizont, som vi skal kigge på, og den personkreds, som der er tale om. Det er faktisk det, der er nødvendigt, for at vi kan finde seriøse og effektive løsninger på de problemer, vi står over for.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fremskridtpartiet skal opfordre den sidste radikale taler til at holde op med at færdes så meget i teologkredse, hvor man taler om syndebugke, og i stedet komme i forbindelse med lægekredse, hvor man stiller diagnoser, eller naturvidenskabelige kredse, hvor man forsøger at finde årsag og virkning, eller i hvert fald gartnerkredse, hvor man lærer at rive ukrudtet op med dets rod. Det, der er tale om ved Fremskridtpartiets beslutningsforslag nr. B 81, er simpelt hen, at vi siger, at her er en gevaldig svær sygdom, der er i gevaldig udvikling, og nu fjerner vi de to baciller, som har fremkaldt denne sygdom, og når vi har fjernet bacillerne, har vi helbredt patienten.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes egentlig, det er lidt uretfærdigt over for teologerne. Det er altså ikke mig, der har opfundet syndebugkene. Dem kommer hr. Glistrup og hans parti jævnlige trækkende ind i salen med, og så må vi sætte dem, der har forstand på den slags, til at arbejde med dem. Det var sådan set kun det, jeg sagde.

Jeg lagde til gengæld mærke til, at hr. Glistrup let og elegant sprang over økonomerne, som jeg opfatter som ret sagkyndige på det område, vi behandler.

Kofod-Svendsen (KRF):

På grund af det fremskredne tidspunkt skal jeg fatte mig i korthed.

Jeg synes, det er et rigtigt anliggende, Socialdemokratiet har fokuseret på, nemlig hjælp til de mennesker, der bliver ramt af tvangsauktioner eller de følgevirkninger, som de får, og det er også meget rigtigt beskrevet.

Jeg synes det, at det, der står i beslutningsforslag nr. B 79 om at få nedsat et hurtigtarbejden- de udvalg, er fornuftigt. Det vil vi gerne medvirke til.

[Kofod-Svendsen]

Når det gælder beslutningsforslag nr. B 80, er vi også enige i intentionerne. Hvis vi under et meget hurtigt udvalgsarbejde kan få det, der siges i de indledende linjer, opfyldt, er vi også med på det. Men dér vil vi gerne lidt grundigere vurdere de midler, man vil tage i anvendelse for at nå målene. Jeg forstod også på den socialdemokratiske ordfører, at dér lå man ikke dogmatisk fast. Man var åben, fleksibel, liberal, eller hvilken gløse jeg nu skulle bruge. Teologer må også have lov til at bruge andre glosser, håber jeg, end syndebug.

Men vi er med på intentionerne i begge forslag.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Ordføreren vedrørende forslag til folketingsbeslutning nr. B 79 angående nedsættelse af et udvalg til vurdering af de gældende regler vedrørende tvangsauktioner m.v., hr. Ole Espersen, har ordet.

Ole Espersen (S):

Jeg vil først sige tak til det flertal, der har taget positivt imod vort forslag. Jeg forstår godt flertallet. Jeg læste i de sidste beregninger fra Realkreditrådet, at 50.000 familier i det kommende år står over for berømmelse af tvangsauktion. 50.000 familier! Det er formentlig mindst 150.000 mennesker, der berøres af den situation, og derfor er det utrolig vigtigt, at vi gør noget grundlæggende ved det problem, vi står over for. Det er ikke nemt.

Jeg vil gerne koncentrere mig om gældssanereringen, som er indeholdt som et forslag, der skal undersøges. Jeg vil gerne præcisere, at det er det, der er tale om i beslutningsforslag nr. B 79.

En almindelig gældssaneringsordning fik vi indført i 1984. Det havde taget lang tid. Jeg tror, arbejdet begyndte i 1971 i en privat tværfaglig gruppe, som bestod af toldere, sparekassefolk, læger, jurister og mange flere, der havde følt problemerne med en uoverstigelig gæld, følt dem ikke på deres egen krop, men i deres praksis som kreditorer, læger og jurister. De følte altså, at der burde gøres noget ved de almindelige retsprincipper, som går ud på, at den gæld, man har påtaget sig, skal betales, og at den bliver siddende på én så at sige til næsten evig tid, eller i hvert fald indtil man dør.

Det var det dogme og det faste retsprincip, som denne tværfaglige gruppe prøvede at gøre op med, og Justitsministeriet nedsatte i 1977 et udvalg, der skulle komme med forslag til gældssanering. Dette ministerielle udvalg endes om, at de problemer, der pegedes på, var så alvorlige og løsningsmulighederne så rimelige og gode, at man fremlagde en betænkning herom i 1982, og loven fik vi altså i 1984.

Den lov har virket til gavn for tusinder af familier, uden at nogen kreditor er blevet gået for nær. Det er nemlig princippet i gældssanering. Man tager ikke noget fra kreditorerne, men man gør op og sørger for, at de kreditorer, der har mulighed for at få noget, får det.

I øvrigt sletter man gælden, så de pågældende mennesker kan komme i gang igen. Det er princippet bag gældssanering. Det er som sagt gennemført, og jeg får lyst til i anledning af justitsministerens bemærkninger om, at man kommer til at berøre almindelige retsprincipper, at citere ganske kort fra betænkningen om baggrunden for forslaget. Man skrev i betænkningen fra Justitsministeriets udvalg følgende:

»Retsreglerne om pengekrav forholder sig i dag blindt over for væsentlige sider af den verden, de tilsigter at regulere. Forpligtelserne fastsættes uden hensyn til skyldnernes betalingsmuligheder. Tvangsfuldbyrdelseskridt foretages, uanset om de har nogen økonomisk værdi for kreditor, uanset deres virkninger for skyldnerens personlige og sociale situation og – hvor det kommer så vidt – uanset de omkostninger, det kan medføre for samfundet, at skyldneren efterlades i en situation, der må afhjælpes gennem de sociale myndigheder.«

Denne beskrivelse af baggrunden passer ikke 100 pct., når man taler om sanering af gæld, der er pantesikret, men den giver en god beskrivelse af baggrunden, og den giver en god beskrivelse af de samlede synspunkter, der bør anlægges. Derfor er det så utrolig vigtigt med en fordomsfri vurdering.

Jeg mener, at det udvalg, der ser ud til at blive nedsat, bør have to opgaver: for det første at vurdere, om de nugældende regler om tvangsauktioner fungerer godt. Det gør de jo ikke. Det viser mange af de udtalelser, vi har set fra bank-, sparekasse- og realkreditråd i de seneste dage. De fungerer ikke godt nok. Måske ikke nødvendigvis fordi der er noget i vejen med dem, men i praksis er det altså ikke, som det burde være.

[Ole Espersen]

Ministeren nævnte, at man overvejer at kunne beskikke advokat eller ejendomsmægler eller andre sagkyndige i forbindelse med en tvangsauktionssituation. Det kan man allerede i dag i ganske vidt omfang, men det er utrolig forskelligt, i hvilket omfang man bruger denne mulighed.

Derfor vil jeg sige, at vi da er godt tilfredse med, at der nu er et udvalg, der måske overvejer en opstramning af disse regler, men i hvert fald overvejer, hvordan man får dem til at fungere i praksis. Hensigten hermed er først og fremmest at sørge for, at en auktion, hvis den ikke kan afværges, i så fald sker på en sådan måde, at krævene så vidt muligt dækkes, og at husejeren får det bedst mulige bud på sin ejendom.

Men der er jo situationer, hvor man, uanset om man har nok så god sagkyndig bistand, efter de gældende regler vil ende i en tvangsauktion med de deraf følgende konsekvenser, således som jeg lige har citeret fra betænkningen. Her mener vi, at når det drejer sig om akutte situationer, hvor et par terminer måske allerede er overskredet, vil en væsentlig – og måske den væsentligste – hjælp være mulighed for en gældssanering. Jeg har mærket mig, at Realkreditrådet i en udtalelse fra den 16. maj har givet udtryk for, at man tilslutter sig nedsættelsen af det udvalg, vi foreslår i beslutningsforslag nr. B 79, og det må altså også være udtryk for et ønske om, at de ting, der er nævnt som muligheder i beslutningsforslaget, søges realiseret.

Jeg synes, det er vigtigt at slå fast, at selv om nogle retsprincipper havde været gældende i mange år – det havde de også for så vidt angår den almindelige gældssanering i 1984; det var Danske Lov, og det var, at løfter skulle holdes og at gæld til enhver tid skulle betales, og at gælden ikke kunne saneres på nogen måde – satte man sig ud over dem. Jeg vil ikke engang kalde det retsprincipper, det er måske ikke det rigtige udtryk, men disse principper – lad os kalde dem det, for de var måske ikke af en egentlig retfærdig karakter, heller ikke på det tidspunkt, hvor vi lavede denne gældssaneringsordning; jeg tror ikke, at mange mennesker føler, at det er et retsprincip, at en gæld fastholdes, når enhver kan se, at den aldrig bliver betalt – dem satte man sig ud over med – synes i hvert fald jeg og synes vist de fleste – gode resultater. Det, vi altså må prøve i dag, er, at selv om det, at man har en pantsikret fordring,

betyder, at man til enhver tid, hvis gælden ikke betales, skal kunne begære tvangsauktion under alle omstændigheder, må vi altså også overveje, om vi skal sætte os ud over det.

I den forbindelse vil jeg gerne nævne, at realkreditinstitutionerne for nylig har opgjort, at der tabes 100.000 kr. i gennemsnit på hver tvangsauktion. Realkreditinstitutionerne taber altså i gennemsnit 100.000 kr. Hvis man går ud fra – det tror jeg ikke er meget galt – at sociale myndigheder osv. skal ind med bistand i mange tilfælde, og sætter det til et lignende beløb, står man måske med et tab, et samlet tab, på et par hundrede tusinde kroner. Forestiller man sig, at en husejer har lån i ejendommen på 400.000-600.000 kr., og forestiller man sig en sanering på 200.000 kr., var der ikke nogen kreditor, der ville lide skade. De sociale myndigheder sparede måske et beløb på 100.000 kr., og måske kunne man tænke sig nogle kommunale garantier for lånet i en overgangsperiode. Med andre ord: Det tab, der tales om, er ikke reelt noget tab for hverken myndigheder eller realkreditinstitutioner, men det ville være en utrolig fordel for den husejer og den familie, der så måske kunne blive boende.

Det er baggrunden for, at vi mener, at vi bør undersøge, om der skal være mulighed også for gældssanering. Det betyder ikke – og det fik jeg nærmest indtryk af af justitsministerens indlæg – at der er nogen pantekreditorer, der stilles bag efter andre kreditorer. Naturligvis skal pantekreditorerne have det, som pantet er værd, men mere kan de heller ikke få, og mere er det altså heller ikke tanken at de skal kunne få, selv om man måtte indføre en gældssanering.

Jeg tror derfor, at det ville være klogt, når nu udvalget bliver nedsat, at man virkelig fordomsfrit ser på dette. Jeg føler mig faktisk ret overbevist om, at pantekreditorerne, ganske som vi så det med banker og sparekasser i sin tid, vil føle, at det er en tanke, der skal arbejdes med, og vil mene, at hvis de ikke risikerede at lide tab ud over, hvad de alligevel skulle lide af tab, er det noget, som de også vil kunne gå ind i.

Det forekommer ikke mig, at en sådan løsning ville støde nogens retsfølelse, og det vil altså især ikke – og det vil jeg gerne på ny understrege – støde mod nogen kreditors velfunderede interesser.

[Ole Espersen]

Derfor skal jeg til slut endnu en gang glæde mig over, at der er et flertal for beslutningsforslag nr. B 79, og jeg håber på trods af betænkelighederne fra justitsministerens og regeringspartierne side, at man vil gå sagligt ind i dette arbejde og prøve at finde løsninger. Jeg synes, at de 50.000 familier, der står over for beramelse af tvangsauktioner i de kommende år, har fortjent, at Folketinget og regeringen gør dette.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 80, hr. Lykketoft.

Lykketoft (S):

Da de to forslag hænger sammen, er der selvfølgelig ganske mange af de betragtninger, som hr. Ole Espersen har gjort om problemkomplekset, som jeg uden videre kan tilslutte mig. Jeg er selvfølgelig også glad for, at der vedrørende begge disse forslag ser ud til at være et solidt flertal for vedtagelse. Det må få regeringen til at forstå, at det, der er ønske om i Folketinget, er, at den beklagelige mangel på handlekraft, der har været i forhold til dette problems ret eksplosive udvikling, må man se at få overvundet. Man må se at få de forskellige praktiske udredninger frem og få taget nogle lovgivningsinitiativer, der afgørende kan dæmpe denne udvikling i tvangsauktionerne.

Vi har, som det også er blevet gættet af flere af ordførerne, med overlæg formuleret beslutningsforslag nr. B 80 sådan, at der en række åbninger, nogle forslag, nogle skitser, men også en åbenhed over for andre løsningsmuligheder.

Det er en afgørende misforståelse i nogle af de borgerlige kommentarer i debatten, når man siger, at vi her prøver at stikke en løsning ud, som folk måske ikke vil have.

Vi vil ikke påtvinge nogen mennesker en løsning. Vi vil give dem nogle forskellige valgmuligheder, og en af de valgmuligheder, vi har nævnt, er, at man også dér, hvor der ikke er nogen akut situation, men bare en dårlig finansiering fra tidligt i 1980'erne, skulle have mulighed for at omprioritere til indekslån på vilkår, der er lempeligere end dem, man har i dag, hvis man vil omprioritere. Det kan jeg ikke se noget odiøst i, og jeg kan heller ikke se, hvorfor regeringen skulle have betænkeligheder ved at tilslutte sig det.

I øvrigt tror jeg nok, at der i nogle af betragtningerne om indekslån ligger megen gammel dogmatik. Der er ingen som helst tvivl om, at også i husejeres bevidsthed vil indekslån i fremtiden nødvendigvis blive noget mere attraktivt af den grund, at udviklingen i vores skattesystem er – det tyder jo både det, Socialdemokratiet har fremlagt, og det, regeringen efter sigende arbejder på – at skatteprocenterne i indkomstskattesystemet bliver lavere, og dermed bliver fradragsværdierne lavere, og vi er kommet over i en økonomisk situation med lav inflationstakt.

Begge disse forhold vil naturligvis dreje interessen over mod indekslån af en eller anden type, og det er vi i forhold til de bemærkninger, Realkreditrådet har gjort til vores forslag, klart åbne over for. Når vi snakker omfinansiering af disse truede ejerboliger, kan det godt være meget lange lån, og det kan også være lån efter almenyttig model, man – alt efter, hvilke omstændigheder vi taler om – sætter ind med, men indekslån bør være én af mulighederne ved omfinansiering.

Jeg er lidt enig med hr. Glistrup i, at man skal passe på fra regeringens side i det videre udredningsarbejde om, hvordan disse problemer hurtigt kan blive tacklet, at hægte sig alt for meget op på alle de forskellige erhverv, der tjener penge på at formidle et eller andet på ejendomsmarkedet.

Det er ikke deres interesser, vi skal varetage. Vi skal varetage boligtagernes interesser, og vi skal gøre det, fordi markedskræfterne har snydt en masse mennesker her, fordi der er sket et danmarkshistorisk set enestående skifte fra høj rente, stor inflation, store indkomststigninger og forventning om fortsættelse af det mønster til en situation med lav rente, lav inflation og små indkomststigninger. Den omstilling, sådan som vi har indrettet os indtil dette øjeblik, rammer en bestemt generation uforholdsmæssigt hårdt. Det er det, vi skal prøve at afbøde virkningerne af.

Derfor mener jeg ikke, det er nogen god indvending, når boligministeren siger, at det er synd for realkreditte, hvis vi skal tvinge den til at udleje nogle af disse boliger, der er gået på tvangsauktion, til de hidtidige ejere; så kan de jo ikke omsætte dem. Nej, men det er et uhenigtsmæssigt samfundsøkonomisk spild, at en familie skal tvinges til i alle situationer at flytte

[Lykketoft]

fra den bolig, den ikke kunne magte som ejerbolig, med den konsekvens, at kreditforeningen taber en hel masse penge og de sociale myndigheder, som hr. Ole Espersen også var inde på det, skal udrede en hel masse penge. Den samfundsøkonomiske omkostning ved det er langt, langt større end den omkostning, der kunne være for kreditforeningen ved, at den var nødt til i en årrække at have en stok af udlejningsboliger i stedet for at prøve at sælge dem videre. Her bliver regeringen altså nødt til at tænke lidt mere konstruktivt og lidt mere utraditionelt og ikke hægte sig op på, hvad kreditforeningerne har af indvendinger mod en sådan tankegang.

Så skal jeg bare til debatten i øvrigt – jeg tror, jeg har fået nævnt de fleste af de bemærkninger, jeg noterede ned – komme med den enkelte betragtning til sidst om årsagerne til dette, hvor hr. Glistrup, hvad der var meget forudseligt, med beslutningsforslag nr. B 81 vil slå sig til ridder på, at det er skattereformen og kartoffelkuren, der er årsagerne til de miserer, vi har her:

Det vil være muligt at påvise – og jeg håber, at vi snart får noget materiale frem, der dokumenterer det – at det er i langt de færreste tilfælde, hvor en ejerbolig går på tvangsauktion, at det har noget med skattereformen at gøre. Det er helt enkelt sådan, fordi vi ved, at budgетvirkningerne for folk af skattereformen, for det store flertal af dem, der har ejerbolig, ikke var negative, men positive, fordi de lettelser, de fik på marginalskat, på personfradrag og på børnefamilieydelse, var større end de stramminger, de fik på fradragsomlægningen.

Det er kun dem, der kombinerer meget store renteudgifter med meget høj indkomst, der for alvor er blevet klemte af skattereformen. Derfor er der ikke noget overraskende i, at antallet af tvangsauktioner er uforholdsmæssig meget større i Nordsjælland end i resten af landet, for dér har vi nok en selvstændig virkning af skattereformen hos nogle, som havde sat sig meget dyrt, men i forhold til en høj indkomst.

Men i det helt afgørende antal tilfælde er det helt enkelt det, at folks forventninger om indkomstudviklingen ikke har slået til. De er blevet slået i nakken af en aftagende inflation, og det er selvfølgelig en samfundsmæssigt generelt ønskelig udvikling, men vi bør undgå, at omkostningerne ved det havner hos en lille del af danskerne. Vi bør sørge for, da kreditforenin-

gerne alligevel skal tage et tab i den forbindelse, at de bliver fordelt på en meget stor del af den danske befolkning. Det tror jeg er vigtigt for analysen, for vi ville nemlig gøre problemet en meget dårlig tjeneste ved overhovedet at bevæge os ind i den type løsning, som hr. Glistrup er inde på med beslutningsforslag nr. B 81, og som CD også har været inde på, og tro, at vi med nogen form for præcision rammer dem, der snart vil være truede af tvangsauktioner, hvis vi begynder at genindføre nogle af overgangsbestemmelserne i skattereformen eller for den sags skyld afskaffer den smule, der er tilbage af kartoffelkuren.

Det har ikke meget med sagen at gøre, og man stikker befolkningen blå i øjnene, hvis man påstår det.

Glistrup (FP):

Alle diskussionsdeltagere er antagelig enige med hr. Lykketoft i, at det ville være lykkeligt, hvis vi havde et materiale over dem, som inden for de næste 2-3 år med den nuværende udvikling vil blive ramt af denne tvangsauktionskrise, og om, hvad årsagerne var, herunder selvfølgelig, i hvilket omfang det skyldes skattereformen eller kortoffelkurreglerne fra oktober 1986. For det siger sig selv, at selv om vi alle sammen har en gevaldig fornemmelse af, at problemet er stort, ved vi aldrig – når vi skal tælle op, hvor mange mennesker vi taler med om det, og hvor mange der er i den situation – om det er et repræsentativt udsnit, vi taler om, eller om de, som vi taler med, udgør nogle, der ikke er så typiske.

Når vi først ser på problemerne omkring skattereformen, er det således, at de beløb, der er tale om – for hvad enten det er den unge familie, der har erhvervet ejendommen i tillid til, at man med to voksnes indkomst kan klare at betale renteudgifterne, eller det er den lidt ældre familie, der er blevet ramt af kautionsstab, af sygdom, eller hvad det nu kan være, og som så har måttet belåne deres ejendom ekstra, for den gruppe er også med i billedet – at det helt, helt store tal på den typiske selvangivelse for de mennesker, der er tale om her, er nogle renteudgifter, der er fuldstændig ude af, om man så må sige, trit med det, der er den typiske indkomst.

Så var det selvfølgelig en flot børnefamilieydelse, man fik med 5.000 kr. eller 5.100 kr. –

[Glistrup]

hvor meget det nu blev til – om året pr. barn, men det slår ligesom ikke rigtig til i den forbindelse – rent bortset fra, at jeg ikke rigtig har hørt hverken fru Jytte Hilden eller andre socialpolitiske koordinatore sige: Hej, hej, nu får vi en skattereform med en god børnefamilieydelse. Den skal I bruge til at betale kreditforeningsrenter og sælgerpantebrevsrenter med. Det var ikke ligefrem på den måde, skattereformens børnefamilieydelse blev solgt.

Med hensyn til reglerne fra oktober 1986 om forbrugsrenteafgiften siger hr. Lykkesoft, at det efterhånden er noget, der ikke spiller nogen særlig rolle, men det skal tages med to gran salt. For det første har det spillet en enorm psykologisk rolle i retning af at ramme folk, for det kom oven i skattereformchokket, og der bredte sig en frygt for, hvad denne 20 pct.s-afgift i grunden indebar. Således har det været med til at forstærke noget, hvor man, hvis man kun havde holdt hovedet koldt, måske lettere havde klaret situationen.

Det andet er, at når hr. Lykkesoft siger, at det er noget, der efterhånden spiller en mindre rolle, er situationen jo den, at det er rigtigt, at som forliget med hr. Lykkesoft blev skruet sammen i efteråret 1988, er forholdet det, at vi får en periode, hvor forbrugsrenteafgiften ikke rammer særlig kraftigt, men efterhånden begynder vi at komme ind i en periode, hvor den vokser op igen, når virkningerne af disse forskellige om-lægningslån, eller hvad det nu var for nogle mærkelige manøvrer, der blev lavet på papiret i efteråret 1988 med den særlige stemning, der var dengang, begynder at være udtømt.

Derfor skal man bestemt ikke i denne problemstilling bagatellisere forbrugsrenteafgiften. Det helt væsentlige, som er skyld i de ulykker, som vi meget gerne skal afbøde, er den særdeles ukloge skattereform, som man vedtog i dette Ting i 1986.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Der er to bemærkninger, jeg ikke nåede i mit første indlæg. Den ene er til hr. Traberg Smidt, der sagde, at disse tvangsauktionsregler er udtryk for den kapitalistiske tilpasning. Det er vel nok i princippet rigtigt, men den tilpasning er meget barsk, når den betyder, at måske 20.000, måske 40.000 familier skal forlade hus og hjem og prøve at finde et andet sted, som ikke findes.

Der er ingen lejligheder at få. Måske kunne nogle af dem finde et sted, der har været igennem en tvangsauktion, hvorved gælden er skåret et par hundrede tusinde kroner ned, og hvor de så måske kunne flytte hen, og så kan den, der boede dér, flytte hen til det første hus, som også er blevet skåret ned på pantet. Der jo en lidt upraktisk tilpasning, og jeg synes, det er en kapitalistisk tilpasning, som ser bort fra væsentlige værdier i virkeligheden, både af økonomisk og af menneskelig karakter. Derfor håber jeg, at hr. Traberg Smidts parti også vil gå ind i positive overvejelser. Min sidste bemærkning bliver til justitsministeren, der nævnte muligheden for misbrug, hvis man også lavede en sanering vedrørende pantesikrede rettigheder. Det er klart, hvis man fremstiller det sådan, som ministeren gjorde, at køber man hus og gældsætter sig ud over alle grænser i håb om gældssanering, kan der være mulighed for misbrug. Derfor – og det fremgår også af forslaget – forudsætter vi selvfølgelig, at den slags misbrugsmuligheder udelukkes, f.eks. ved, at der sættes en grænse, måske for 1 år siden eller ½ år siden, og at køb, der er sket efter 1. januar 1988 eller 1989, eller hvornår man nu kunne finde frem til, ikke kan omfattes af en gældssanering. Så tror jeg ikke der er misbrugsmuligheder i den retning, for selvfølgelig er vi lige så interesserede i at undgå misbrug som andre partier.

(Kort bemærkning).

Traberg Smidt (V):

For alle tilfældes skyld vil jeg forsikre hr. Ole Espersen om, at Venstre naturligvis positivt vil overveje de hensyn, som skal tilgodeses, hvis man kan gøre det uden at gøre vold på de principper, som vi er meget bange for lider skade. Det handler om kredittikkerheden, som er meget bærende for hele omsætningen af fast ejendom i vores samfund.

Jeg kan også forstå ved nærmere læsning af justitsministerens oprindelige indlæg, at netop tilknytning af rådgivere er meget vigtig – og jeg forstår, at det i høj grad er advokater, man tænker på. Her er jeg slet ikke enig med hr. Lykkesoft, som nærmest gør lidt nar af, at der er nogle, der skal tjene penge på dette i formidlingsledet. Jeg ville da være lykkelig, hvis nogle formidlere og rådgivere ville tjene penge, hvis man derved kunne undgå, at nogle ejendomme går på tvangsauktion.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning under dagsordenens pkt. 18 henvises til Retsudvalget, og at forslaget til folketingsbeslutning under dagsordenens pkt. 19 henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 23. maj 1989 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.25
